

PROGRAM ROZVOJA OBCE

FRIČOVCE

2015 - 2027

Obsah

ÚVOD 4

1. ANALYTICKÁ ČASŤ 8

1.1 Analýza vnútorného prostredia 8

Vymedzenie územia 9

Historický potenciál 9

Demografické pomery 10

Vzdelávanie 12

Kultúra, šport a voľný čas 12

Zdravotné a sociálne služby 13

Bývanie 13

Základné ekonomické ukazovatele obce 14

Samospráva 18

Dopravná infraštruktúra 18

Energetická infraštruktúra 19

Telekomunikačná a informačná infraštruktúra 19

Rekreácia 19

Klimatické pomery 20

Pedologické pomery 21

Hydrologické pomery 21

Flóra 22

Fauna 23

Ovzdušie 23

Súčasný stav životného prostredia 23

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia 24

1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia 29

SWOT analýza 29
1.4 Ex-post analýza 36
2. STRATEGICKÁ ČASŤ 37
2.1 Prioritné oblasti 41
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ 44
3.1 Prioritná oblasť č.1 45
3.2 Prioritná oblasť č.2 49
3.3 Prioritná oblasť č. 3 51
3.4 Prioritná oblasť č. 4 54
4. IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ 56
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie 56
4.2 Monitoring 57
4.2 Informovanosť a publicita 60
5. FINANČNÁ ČASŤ 61
5.1 Indikatívny finančný plán 61
ZÁVER 63

ÚVOD

Názov	Program rozvoja obce Fričovce na roky 2015 – 2025
Územné vymedzenie	Obec Fričovce
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	DD. MM. RRRR
Dátum platnosti:	od DD. MM. RRRR do DD. MM. 2025
Verzia	1.0
Publikovaný verejne: ***DD. MM. RRRR***	DD. MM. RRRR

Program rozvoja obce Fričovce na obdobie 2015 - 2025 (ďalej PRO Fričovce 2015-2025) je strednodobý rozvojový dokument obce, ktorým sa obec pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

PRO Fričovce 2015-2025 pozostáva z:

a) **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) **implementačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, a

e) **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Tabuľka č.1 - Zámer spracovania PRO

Názov dokumentu	Program rozvoja obce Fričovce na roky 2015 - 2025
Forma spracovania	S pomocou externých odborníkov spracovanie. Spracovateľom je Mgr. Juraj Marchevský, Korabinského 34, 08006 Ľubotice
Riadenie procesu spracovania	Dokument bol spracovaný v zmysle platnej legislatívy a metodiky na spracovanie PRO. Riadiaci tím pozostával z členov externého spracovateľského kolektívu. Na vypracovaní jednotlivých častí PRO sa v zmysle metodiky podieľali aj členovia troch pracovných skupín, kde boli zastúpení poslanci obce ako členovia odborných komisií, pracovníci obecného úradu a vybraní zástupcovia občianskej spoločnosti v obci.
Obdobie spracovania	Obdobie spracovania: 30.08.2015 – 31.12.2015
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie boli financované z vlastných zdrojov obce.
Informácie	www.obecfricovce.sk

Program rozvoja obce (PRO) je hlavný strategický dokument obce a určuje jej koncepčný a systematický rozvoj v horizonte 5 – 10 rokov.

Dosiahnutie strategického cieľa PRO presahuje hranice jedného volebného obdobia. Z tohto dôvodu bol PRO spracovaný uplatnením princípu partnerstva v súlade s Metodikou pre spracovanie PRO (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, február 2015) a metodológiou OECD s názvom „Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR“ z roku 2009. PRO obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepčných dokumentov: Národná stratégia regionálneho rozvoja (máj 2014), priority Prešovského samosprávneho kraja, Regionálna integrovaná územná stratégia a Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2009 – 2015.

Pod pojmom partnerstvo sa chápe spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja. Sociálno-ekonomickými partnermi sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyšší územný celok, susedné obce, mikroregión, ktorého je obec členom, a iné fyzické a právnické osoby s potenciálom ovplyvniť rozvoj obce na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Potreba vypracovať nový PRO obce na obdobie 2015 – 2025 vyplýva zo zmien v obci v období platnosti pôvodného programu a tiež zo zmeny legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja). PRO umožní obci pripraviť sa na čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie v období 2014 – 2020 na základe Partnerskej dohody SR a nastaví dlhodobé smerovanie obce.

Tabuľka č. 2 - Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2020	Nadnárodná	www.eu2020.gov.sk
Partnerská dohoda na roky 2014 - 2020	2020	Nadnárodná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	Národná	www.mindop.sk
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2009 – 2015	2015	Regionálna	www.enviroportal.sk www.po-kraj.sk
Územný plán VÚC PSK	-	Regionálna	www.po-kraj.sk
PHSR obce Fričovce na roky 2003-2014	2013	Miestna	www.obecfricovce.sk
ÚP obce Fričovce v platnom znení vrátane zmien a doplnkov	-	Miestna	www.obecfricovce.sk
Programový rozpočet obce na roky 2015 - 2018	2017	Miestna	www.obecfricovce.sk
Záverečné účty obce za roky 2007 - 2013	-	Miestna	www.obecfricovce.sk
Program odpadového hospodárstva obce na roky 2010 – 2015	2015	Miestna	www.obecfricovce.sk

Proces vypracovania PRO bol zabezpečený nasledujúco:

- riadenie: externý spracovateľ

- pracovná skupina pre oblasť sociálnych služieb, cestovného ruchu, infraštruktúry a životného prostredia

- zapojenie verejnosti prostredníctvom verejného prerokovania PRO

Počas prípravy PRO bol na webovom sídle a úradnej tabuli obce oznam o spracovaní PRO s možnosťou žiadať viac informácií priamo od povereného pracovníka obecného úradu, prípadne s možnosťou kontaktovať externého spracovateľa PRO. Pracovné skupiny sa podieľali na pripomienkovaní analytickej časti a spolupracovali pri tvorbe ostatných ťažiskových častí PRO. Návrh PRO bol na záver verejne prerokovaný v priestoroch obecného úradu.

Tabuľka č. 3 - Harmonogram spracovania PRO

Termín	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Realizačná časť					
Finančná časť					
Záver					

PRO rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Analýza vnútorného prostredia

Analytická časť obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce Fričovce s väzbami na širšie územie. Zobrazuje základné údaje, situačnú analýzu historickej, geografickej, hospodárskej, kultúrnej, sociálnej a technickej oblasti, analýzu väzieb strategických dokumentov, analýzu realizovaných investičných opatrení a SWOT analýzu.

Tabuľka č. 4 - Základné údaje o skúmanom území:

Kraj:	Prešovský kraj
Okres:	Prešov
Región:	Šariš
Nadmorská výška:	495 m.n.m
Súradnice:	49°00′59″S 20°57′57″V
Rozloha:	8, 57 km^2 (857 ha)
Obyvateľstvo:	1116 (31. 12. 2014)
Hustota zaľudnenia:	130 obyv/km^2
Prvá písomná zmienka:	1320
PSČ:	082 37
ŠUJ:	524 409

EČV:	PO
Tel. predvoľba:	+421-51

Vymedzenie územia

Obec Fričovce sa nachádza v okrese Prešov v Prešovskom kraji, 22 km západne od krajského mesta Prešov. Ležia na území bývalej Šarišskej župy, na západnom okraji Šarišskej vrchoviny (Vonkajšie Západné Karpaty, Podhôľno - magurská oblasť), v jej podcelku Širocká brázda, na prístupovej ceste I. triedy č.18 a v blízkosti diaľnice D1, priamo na hlavnej západo-východnej urbanistickej osi Slovenskej republiky (Žilina - Poprad -Prešov - Michalovce). Je to trasa, spájajúca Šariš a územie na východ od neho so Spišom, stredným a západným Slovenskom, Českou republikou a západnou Európou. Jej susednými obcami sú Hendrichovce, Šindliar, Štefanovce, Široké a Chminianske Jakubovany.

Historický potenciál

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1320 po rozdeleni majetku sľachtického rodu Mersovcov. V tom roku už mala obec svoj samostatný chotár. Roku 1330 uhorský kráľ Karol Róbert z Anjou použil pozemky obci Bertotovce, Hendrichovce, Fričovce, Široké a Víťaz na výmenu za hrad Slanec. Slanecký hradný pán Peter Aba pridelil pozemky svojím synom. Majiteľom Fričoviec sa stal Ján Frychy. Rod Frych pôsobil vo Fričovciach až do konca 17. storočia.

Jednou z najvýznamnejších pamiatok obce je renesančný kaštieľ z rokov 1623-1630 s trojtraktovým priľahlým parkom. Kaštieľ dal postaviť Valent Berthóty, plány stavby boli od staviteľa Michala Sorgera z Prešova. Za vlády Dominika Ghillániho bol roku 1840 prestavaný. Významnejšie rekonštrukcie prebehli v rokoch 1953 a 1977. Aj v súčastnosti je kaštieľ v rekonštrukcii, je sprístupnený verejnosti ako hotel a reštaurácia. V pivničných priestoroch sa nachádza bar Pivnica. Medzi najvýznamnejšie pamiatky patrí aj Kostol sv. Bartolomeja z roku 1738. Počiatky stavby kostola spadajú až do roku 1617, kedy stavbu realizoval Valent Berthóty. Oproti kostolu sa nachádza kaplnka z roku 1811, ktorú dal postaviť barón a generál Gabriel Splény. Modernou architektonickou pamiatkou je Rímskokatolícky Kostol sv. Košických mučeníkov postavený v roku 1994.

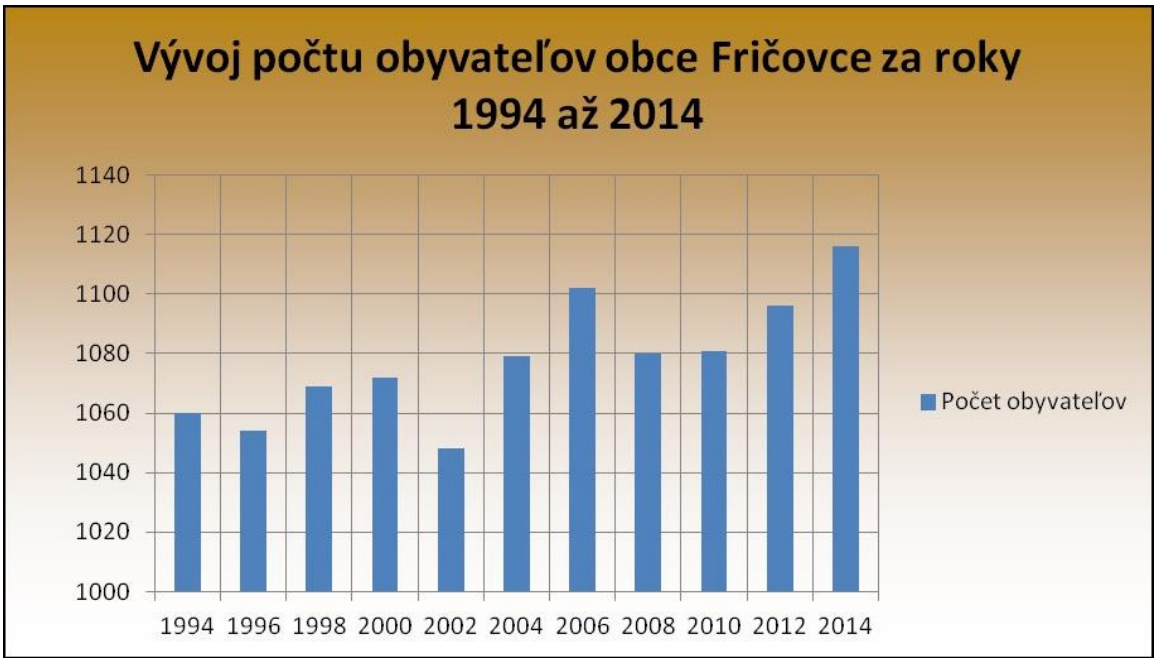
Demografické pomery

V obci Fričovce žilo k 31.12.2014 1116 obyvateľov, z toho 525 žien a 591 mužov. Úroveň hustoty zaľudnenia v obci predstavuje 130 obyvateľov/km^2. Z celkového počtu obyvateľov 1116 je prevažná väčšina obyvateľov slovenskej národnosti a asi 120 občanov národnosti rómskej.

Vývoj počtu obyvateľov sa v poslednom desaťročí vyznačuje miernym nárastom. Negatívne ho však ovplyvňuje najmä odchod pracovnej sily za prácou do iných regiónov alebo zahraničia. Pozitívne pôrodnosť prevyšujúca úmrtnosť a súčasný trend suburbanizácie, prejavujúci sa odchodom mestského obyvateľstva do prímestských zón. V roku 2014 zaznamenala obec celkový prírastok obyvateľstva v počte 4 občanov.

Populácia Fričoviec však starne. Dochádza k zmenšovaniu podielu mladšej populácie a zvyšovaniu podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva), čo môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. V roku 2014 žilo vo Fričovciach 215 ľudí v predproduktívnom veku (19 %), 752 ľudí v produktívnom veku (67 %) a 149 občanov v poproduktívnom veku (14%).. V roku 2014 pripadol v obci na 5 sobášov jeden rozvod, s mierou rozvodovosti 20%.

Graf č. 1

Tabuľka č. 5 - Obyvatelia obce Fričovce podľa veku a pohlavia za roky 2007 až 2014

Rok	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Počet obyvateľov	1079	1080	1084	1081	1092	1096	1112	1116
Muži	566	567	571	565	571	576	589	591
Ženy	513	513	513	516	521	520	523	525
Predproduktívny vek (0-14)	223	213	205	199	219	220	221	215
Produktívny vek (15-64)	716	728	741	743	733	736	750	752
Poproduktívny vek (65 a viac)	140	139	138	139	140	140	141	149

Tabuľka č. 6 - Celkový prírastok obyvateľstva obce Fričovce za roky 2007-2014

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Rok	Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok (úbytok)	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné saldo	**Celkový prírastok**
2007	11	10	1	7	31	-24	**-23**
2008	19	8	11	7	17	-10	**1**
2009	13	11	2	16	14	2	**4**
2010	11	6	5	5	13	-8	**-3**
2011	17	11	6	1	15	-14	**-8**
2012	15	14	1	11	8	3	**4**
2013	12	5	6	18	9	9	**16**
2014	13	2	11	13	20	-7	**4**

Prognóza

Z pohľadu budúceho vývoja súčasná demografická štruktúra Fričoviec vytvára predpoklady pre ďalší mierny rast počtu obyvateľov v obci, vzhľadom na blízkosť krajského mesta Prešov a pokračujúci trend suburbanizácie. V prípade zvyšujúcej sa migrácie pracovných síl za prácou však v budúcnosti môže dôjsť k stagnácií v raste počtu obyvateľov. Demografický vývoj je taktiež ovplyvnený nielen reprodukciou a migráciou obyvateľstva, ale i možnosťami a rozsahom bytovej výstavby. Obec má obmedzené možnosti v prípadnej výstavbe nájomných bytov i keď pre individuálnu bytovú výstavbu má možnosti realizácie rekonštrukcie, prípadne výstavby už na existujúcich rod. domoch, ktoré sú v súčasnosti neobývané, ale chátrajúce. To by aspoň z časti vyriešilo problematiku migrácie mladých obyvateľov obce do mesta a tiež uspokojilo prípadné zvýšené potreby na bývanie. Keďže ľudia v súčasnosti hľadajú možnosti bývania v tichšom vidieckom prostredí, možno počítať s pokračujúcim prílevom obyvateľov. Na tieto účely je však potrebné pokračovať vo vytváraní dostatočného zázemia (infraštruktúry), inak môže migračný prírastok obyvateľstva dosiahnuť záporné hodnoty.

Vzdelávanie

Výchovu a vzdelávanie detí v predškolskom veku zabezpečuje v obci Materská škola Fričovce. V prevádzke je jedna heterogénna trieda s celodennou výchovou a vzdelávaním. Škola zabezpečuje vzdelávanie podľa Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0. V škole pôsobia dvaja pedagogickí a dvaja nepedagogickí zamestnanci. Zriaďovateľom materskej školy a školskej jedálne je obec Fričovce. Školu v súčasnosti navštevuje 22 detí.

V obci sa nachádza taktiež prevádzka základnej školy, ktorú v súčasnosti navštevuje 60 školopovinných detí. O ich vzdelávanie sa stará osem pedagogických a jeden nepedagogický zamestnanec. Stredná škola sa v obci nenachádza.

Kultúra, šport a voľný čas

Spoločenský a kultúrny život zabezpečuje obec v spolupráci s obecným zastupiteľstvom. Pravidelne organizuje podujatia ako sú Bartolomejský deň, Futbal rodín o pohár starostu obce Fričovce, Hasičské súťaže a Majstrovské zápasy SFZ. V obci pôsobia kultúrne súbory Dychová hudba Fričovčianka, ženský spevácky súbor Fričovčanka, mužský spevácky súbor . K ďalším spoločenským organizáciám v obci patria Fričovský futbalový

klub, Dobrovoľný hasičský zbor a miestny spolok Slovenského červeného kríža a Miestny spolok zdravotne postihnutých. Obec má tiež zriadený kultúrny dom.

Ponuka plôch na aktívne využívanie voľného času je v obci postačujúca. Pri miestnom kaštieli sa nachádza obecný park. K dispozícií je tiež detské ihrisko, posilňovňa, futbalové a multifunkčné ihrisko.

Zdravotné a sociálne služby

V obci sa nachádza zdravotné stredisko s ambulanciou všeobecného lekára a geriatrického internistu. Za pomoc špecialistov dochádzajú obyvatelia obce do krajského mesta Prešov. V obci sa nenachádza denný stacionár pre seniorov.

V obci začalo od 1. apríla 2015 fungovať Komunitné centrum, ktorého úlohou je najmä pomáhať s integráciou miestnej rómskej komunity. Šesť rokov sa realizuje aj národný projekt Terénna sociálna práca.

Bývanie

V obci prevláda rodinná domová zástavba v počte 300 rodinných domov, s nízkym zastúpením bytovej zástavby v počte 31 bytových jednotiek Obec má schválený územný plán v rámci zastavaného územia a rieši stavebný rozvoj s dôrazom na obytnú výstavbu rodinných domov a nízkopodlažnú bytovú výstavbu. Nakoľko obec nemá dostatočné prostriedky na rozvoj bytového fondu, vo väčšine prípadov sa uskutočňuje výhradne z prostriedkov jednotlivých domácností.

Služby

Ponuka služieb v obci je vzhľadom na jej veľkosť postačujúca. Nachádzajú sa tu 2 kostoly rímskokatolíckeho vierovyznania a dom smútku, knižnica, 3 obchody s potravinárskym aj nepotravinárskym tovarom, dve pohostinstvá a reštaurácie, hotel zriadený v priestoroch miestneho kaštieľa, turistická ubytovňa, čerpacia stanica a 2 zariadenia pre opravu a údržbu motorových vozidiel a multifunkčné ihrisko.

V obci okrem obecného úradu nesídlia žiadne iné inštitúcie zabezpečujúce výkon verejnej správy. Za vyššou občianskou vybavenosťou zameranou na administratívu, obchod,

služby, ubytovanie a stravovanie dochádzajú obyvatelia Fričoviec do blízkeho krajského mesta Prešov.

Základné ekonomické ukazovatele obce

Príjmy obce presahujú výdavky, obec je schopná tvoriť rezervu. Toto vytvára dobré predpoklady pre investičné akcie v obci v najbližších rokoch a tiež intenzívne čerpanie dotácií zo štrukturálnych fondov v období 2014 – 2020. Obec v rozpočtovom hospodárení dodržala § 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý stanovuje povinnosť zostaviť rozpočet obce ako vyrovnaný. Rozpočet obce je rozdelený do programov, ktoré sú každoročne percentuálne hodnotené. Obec v súčasnosti nie je zaťažená úverom.

Tabuľka č. 7 - Rozpočet obce Fričovce za roky 2009 až 2014 v tis. €

Rok	Príjmy		Výdavky		Výsledok hospodárenia
	Rozpočet	skutočnosť	Rozpočet	skutočnosť	
2009	386	370	386	362	-3
2010	677	618	677	614	-6
2011	561	547	536	497	3
2012	1.359	846	1.359	797	32
2013	813	822	813	806	2
2014	778	718	778	718	0

Štruktúra ekonomickej základne obce je profilovaná jednotlivými odvetviami. Obec má diverzifikovanú štruktúru hospodárstva, i keď existuje rezerva na rast rozmanitosti ekonomických aktivít v obci a to hlavne v oblasti cestovného ruchu a agroturistiky.

Tabuľka č. 8 - Zoznam najvýznamnejších miestnych podnikateľov a SZČO so sídlom alebo prevádzkou v obci

Marko Pribula – FEMARK	Zámočníctvo, kovoobrábanie 08237 Fričovce 139 Tel. 0905463755, 0918509972 IČO 34651942
KOVO-STAV PREŠOV,	Maliarske, natieračské a sklenárske práce, zváračské práce Bartolomej Derner 08237 Fričovce 79 Tel. 0905799695 IČO 36460966
Vladimír Lacko UMAKOV	Zámočníctvo. Kovoobrábanie. Kováčstvo. Výroba nástrojov. Uskutočňovanie jednoduchých stavieb, drobných stavieb a ich zmien. 08237 Fričovce 309 (prevádzka Fričovce 277) Tel. 051 7911 491 IČO 10740970
Jozef Straka EKOFENCE	Zámočníctvo. Kovoobrábanie. Staviteľ - vykonávanie jednoduchých stavieb a poddodávok. Výroba a montáž kovových konštrukcií. 08237 Fričovce 72 Tel. Ekofence: 051 / 7595630 IČO 44512031
Ján Mikulčík – Detvan	Služby v rámci lesníctva a ťažby dreva, pilčícke práce. 08237 Fričovce 195 Tel. IČO 36900176
Jozef Hendrichovský	Transporta Vnútroštátna nákladná cestná doprava 08237 Fričovce 173 Tel. IČO 32928530
Marek Vozár KOMINÁRSTVO	Prípravné práce pre stavbu, demolácia a zemné práce. Omietkarske práce. Maliarske a natieračské práce. 08237 Fričovce 86 Tel. 0915 929 021 IČO 41343867
Anna MATISOVÁ - PPZ, s. r. o.	Organizovanie kurzov, školení a seminárov 08237 Fričovce 157 Tel. IČO 45295999
Janka Andraščíková JANNABELLA	Textilná výroba, výroba bižutérie a suvenírov, výroba jednoduchých úžitkových výrobkov z dreva, slamy, šúpolia, prútia, korku, z papiera, výroba výrobkov zo slamy, šúpolia, prútia, korku, výroba skla, výrobkov zo skla a ich úprava, výroba sviečok, opracovanie kovu jednoduchým spôsobom 08237 Fričovce 263 Tel. IČO 40404331
Jozef	**Balucha** Stavebné a maliarske práce (interiér/exteriér) 08237 Fričovce 257 Mob. 0911 257 156 IČO 14367157 Prevádzkovateľ: Jozef Balucha
Daniela Farkašová	Masérske služby 08237 Fričovce 135 Tel. 051/791 16 03 IČO 37055704
Anton Cicoň	Zámočnícke práce 08237 Fričovce 254 Tel. IČO 40150712
Anton Petruška	Murárske práce 08237 Fričovce 52 Tel. IČO 40151140
Anton Straka	Opravy cestných motorových vozidiel 08237 Fričovce 230 Tel. 0907234598, 0905957073 IČO 41543343
Anton Šimoňák	Vnútroštátna nákladná cestná doprava. Zámočníctvo. 08237 Fričovce 41 Tel. IČO 32934203
Bartolomej Kollár 45367752	Dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov 08237 Fričovce 2 Tel. IČO 45367752
Branislav Cicoň	Zámočnícke a zváračské práce 08237 Fričovce 10 Tel. IČO 41345525
Helena Langová	Podnikanie v oblasti nakladania s ostatnými odpadmi 08237 Fričovce 168 Tel. 051 / 7911012 IČO 40639410 Gabriel Novotný Prípravné práce pre stavbu 08237 Fričovce 184 Tel. IČO 40151158
Mária Miženková	Výroba bytových doplnkov z textilu, výroba odevov a odevných doplnkov. 08237 Fričovce 268 Tel. IČO 40842100
Miženko Anton	Montáž, inštalácie a opravy - voda, kúrenie, plyn, vodoinštalačný materiál, kotly, ohrievače vody, natieračské práce. Fričovce 239, 08237 Tel. 0905447842 IČO 30289513

Dušan Vysočan	Príprava a predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov. Maliarske, natieračské a sklenárske práce, omietkárske, obkladačské, betonárske práce. 08237 Fričovce 103 Tel. 0908342601 IČO 41544650
František Adamčík	Vnútroštátna nákladná cestná doprava 08237 Fričovce 215 Tel. 0903 626 535 IČO 32934211
František Kacvinský	Vodoinštalatérstvo a montáž ústredného kúrenia 08237 Fričovce 76 Tel. IČO 34652256
Ing. Ladislav Kollár	obchodná činnosť s motorovými vozidlami a ich príslušenstvom 08237 Fričovce 43 Tel. 0911621769 IČO 32931336
Iveta Tkáčová	Kadernícke služby 08237 Fričovce 295 Tel. IČO 34655735
Ján Čech	Prípravné práce pre stavbu, zemné práce a demolácie, omietky, maliarske, natieračské a sklenárske práce. 08237 Fričovce, 204 Tel. 051 / 7911612 IČO 41954173
Jaroslav Kacvinský	Zámočníctvo, demolácie, zemné a prípravne práce pre stavbu, Montáž sadrokartónu, omietky, maliarske, natieračské a sklenárske práce. 08237 Fričovce 241 Tel. 0907668395 IČO 41342551
Jaroslav Žilka	Výroba jednoduchých výrobkov z kovu, dokončovacie stavebné práce.. 08237 Fričovce 314 Tel. IČO 41883276
Jozef Centko	Výroba, inštalácia a opravy ústred. kúrenia a vetrania. Prípravné práce pre stavbu. Vodoinštalatérstvo. Zváračské, murárske, natieračské, zemné práce a demolácia. 08237 Fričovce 258 Tel. 0905404500 IČO 31247491
Jozef Čech	Vodoinštalatérske, zváračské, omietkarske práce. 08237 Fričovce 70 Tel. IČO 40839290
Jozef Lazorík	Montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených elektrických zariadení. Prípravné práce k realizácii stavby. 08237 Fričovce 115 Tel. IČO 44143923
Jozef Molnár	Murárske práce 08237 Fričovce 203 Tel. 051/7911444 IČO 43680747
Júlia Andraščiková	Vedenie účtovníctva 08237 Fričovce 259 Tel. IČO 41991419
Ľubomír Kacvinský	Prípravné práce pre stavbu, zemné práce a demolácie. Maliarske, natieračské a sklenárske práce. Omietkárske a obkladačské práce. 08237 Fričovce 166 Tel. IČO 41546393
Štefan Harčár	Murárske práce. Prípravné práce pre stavbu. 08237 Fričovce 80 Tel. IČO 40151131
Mária Ševčíková	Sprostredkovanie predaja : ovocia, zeleniny, alkoholických a nealkoholických nápojov, spotrebného a priemyselného tovaru. 08237 Fričovce 39 Tel. IČO 31246516
Milan Ševčík	Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) 08237 Fričovce 39 Tel. IČO 41065816
Miroslav Čech	Prípravné práce pre stavbu. Zemné práce a demolácie. Maliarske a natieračské práce ... 08237 Fričovce 204 Tel. IČO 41547527
Miroslav Harničár	Prípravné práce k realizácii stavby. Dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov. Tesárstvo. 08237 Fričovce 228 Tel. IČO 45544107
Miroslav Tomčišák	Plynoinštalatérstvo. Vodoinštalatérstvo. Kúrenárske práce. Zváračské práce Mechanické úpravy na zákazku alebo na zmluvnom základe. Geodetické a kartografické práce. 08237 Fričovce 252 Tel. IČO 40404757
Ondrej Šebest	Stolárske a tesárske práce. 08237 Fričovce 142 Tel. IČO 34509950
Pavol Drutovič	Pokrývačstvo. Prípravné práce k realizácii stavby a dokončovacie stavebné práce.

	08237 Fričovce 146 Tel. IČO 45250154
Pavol Gerba	Činnosť odborného lesného hospodára. Poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve 08237 Fričovce 35 Tel. IČO 37941836
Peter Vozár	Vodoinštalatérske práce. Kúrenárske práce. Plynoinštalatérske práce. 08237 Fričovce 207 Tel. IČO 43530630
Stanislav Miženko	Prípravné práce k realizácii stavby a dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov. 08237 Fričovce 268 Tel. IČO 45470758
Terézia Ivanová	Bezpečnostný technik. Ekonomické a účtovné poradenstvo. 08237 Fričovce 313 Tel. IČO 43554997
Tomáš Mikulčík	Služby v rámci lesníctva a ťažby dreva. Pilčícke práce. 08237 Fričovce 195 Tel. IČO 40841766
Žofia Kollarčiková	Výroba odevov a odevných doplnkov. Strihová služba, obťahovanie gombíkov. 08237 Fričovce 235 Tel. IČO 37714937
Pavol Karabinoš	Tesárstvo Výroba jednoduchých výrobkov z kovu. Výroba a hutnícke spracovanie kovov. 08237 Fričovce 234 Tel. IČO 43230857
Ing. Juraj Kacvinský	Počítačové služby. Výskum a vývoj v oblasti prírodných a technických vied 08237 Fričovce 183 Tel. IČO 46138871
Peter Kollár	Dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov. 08237 Fričovce 65 Tel. 0948888299 IČO 46242431
Ing. Tomáš Andraščík	Nákup a predaj výpočtovej techniky, poradenská činnosť oblasti výpočtovej techniky, správa PC sietí a program. vybavenia, počítačová grafika, predaj softwaru so súhlasom autora, kompletizácia PC sietí a hardwaru (s výnimkou zásahu do vyhradených technických zariadení Reklamná, propagačná a inzertná činnosť Záhradnícke a sadovnícke úpravy Nákladná cestná doprava vykonávaná do celkovej hmotnosti 3,5 t vrátane prípojného vozidla Fotografické služby 08237 Fričovce 31 Tel. IČO 41749961
Monika Cerulová VEČIERKA U MONIKY	Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) 08237 Fričovce 212 Tel. IČO 33098891
Ladislav DERNER	Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi, organizovanie a prevádzkovanie kultúrnych, zábavných a iných spoločenských podujatí Miesto podnikania 08237 Fričovce 274 Tel. IČO 46716793
Anton PETRUŠKA	Murárske a prípravné práce pre stavbu (demolácia, zemné práce), maliarske, natieračské, obkladačské, omietkárske a podlahárske práce 08237 Fričovce 52 Tel. IČO 40151140
Bartolomej DZIVÝ BALUCHA	Poskytovanie služby vedenia cudzieho motorového vozidla 08237 Fričovce 193 Tel. IČO 47119179
Stanislav GREJTÁK	Prípravné práce k realizácii stavby, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov 08237 Fričovce 246 Tel. IČO 47093200
Tomáš VERBOVSKÝ	Oprava a údržba potrieb pre domácnosť, športových potrieb a výrobkov jemnej mechaniky 08237 Fričovce 119 Tel. IČO 46977708
Tomáš BALUCHA	Uskutočňovanie stavieb a ich zmien, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov, prípravné práce k realizácii stavby 08237 Fričovce 257 Tel. IČO 46678298
Radovan VERBOVSKÝ	Prípravné práce k realizácii stavby, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov 08237 Fričovce 9 Tel. IČO 45573786

Bartolomej CICOŇ	Práce vykonávané strojnými mechanizmami, prípravné práce pre stavbu, zemné práce a demolácie, prípravné práce pre stavbu, zemné práce a demolácie, príprava staveniska, terénne úpravy, zváračské, paličské práce, kovoobrábanie a zámočníctvo, maliarske, natieračské, sklenárske práce, montáž SDK priečok a podhľadov, obkladanie stien suchým spôsobom. 08237 Fričovce 301 Tel. IČO 43529291
Miroslav PALOČKO	Paličské a zváračské práce, inštalácia el. rozvodov a zariadení na bezpečné napätie, prípravné práce pre stavbu, demolácia a zemné práce, železobetonárske práce, omietkarské, obkladačské, maliarske a natieračské práce 08237 Fričovce 304 Tel. IČO 41546733
Štefan PAVEL	Montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených technických zariadení – elektrických; prípravné práce k realizácii stavby a dokončovacie stav. práce pri realizácii exteriérov a interiérov 08237 Fričovce 163 Tel. IČO 40152693 Sylvia JUŠČÁKOVÁ Poskytovanie služieb pre rodinu a domácnosť 08237 Fričovce 112 Tel. IČO 47100214

Samospráva

V obci vykonáva administratívnu činnosť Obecný úrad Fričovce. Najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom obce je starosta. Rozhodovacím orgánom v najdôležitejších otázkach života obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré tvorí 7 poslancov volených tak ako starosta obce v priamych voľbách. Obec má vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a platný Územný plán.

Dopravná infraštruktúra

Dopravne je územie obce prístupné z východu a západu diaľnicou D1 a cestou I.triedy č.18, ktorá prechádza obcou. Tieto smery tvoria pre obec základný prístup k nadradenej cestnej sieti i iným druhom dopravy a zároveň prístup k pracovným príležitostiam a vyššej občianskej vybavenosti. Celková dĺžka cestnej siete v katastri obce je 12 800 m. Z toho 3000 m tvorí diaľničný úsek D1 v správe Národnej diaľničnej spoločnosti, 3500 m cesta I/18 v správe Slovenskej správy ciest, 3100 m predstavujú cesty 3. triedy spadajúce pod Prešovský samosprávny kraj a 3200 m miestnych komunikácií, ktoré spravuje obec sama. Trasami ciest I. a III. triedy vedú linky pravidelnej autobusovej dopravy, vedúce do obce z mesta Prešov, ktoré obec

spájajú aj so susednými obcami Široké, Šindliar a Hendrichovce. S ďalšou susednou obcou, Chminianskymi Jakubovanmi, nemajú Fričovce priame cestné spojenie, dopravné spojenie s ňou je len po poľných a lesných cestách. Obec nedisponuje železničným dopravným spojením.

Energetická infraštruktúra

Obec Fričovce je zásobovaná elektrickou energiou zo šiestich distribučných trafostaníc. Vedenie elektrickej energie je vzdušné a rozsah jeho vybudovania je 100%. Obec je taktiež na 90% plynofikovaná a tak prevažná väčšina rodinných domov ako aj ostatných stavieb je vykurovaná plynom.

Obec nemá vybudovaný obecný vodovod a nemá dostatok kvalitnej pitnej vody. Obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou zväčša individuálne z jednotlivých domových studní, len v malej časti obce v okolí materskej školy je vybudovaný lokálny vodovod so zdrojom vody v studni. Obec má tiež vybudovanú čističku odpadových vôd. Rozsah verejného osvetlenia v obci dosahuje hodnotu 100%.

Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Každý objekt v obci má možnosť pripojenia na pevnú telefónnu sieť, čo má v súčasnosti veľký význam najmä z hľadiska rozvoja informačných technológií a prístupnosti do siete Internetu. Rozvoj telefonizácie v obci intenzívne podporujú aj mobilní operátori Telecom a Orange. V obci je vybudovaný miestny rozhlas, ktorý je ovládaný z rozhlasovej ústredne v objekte Obecného úradu. Obec taktiež disponuje kamerovým monitorovacím systémom.

Rekreácia

Hlavnou atraktivitou pre cestovný ruch je miestny kaštieľ s priľahlým parkom. V okolí obce sa nachádza taktiež viacero turistických chodníkov s peknými vyhliadkami. Návštevníci majú možnosť ubytovať sa v kaštieli alebo v miestnej turistickej ubytovni. Vzhľadom na prírodné danosti a atraktivity katastrálneho územia je funkcia cestovného ruchu v obci málo rozvinutá a nevyužíva potenciál obce a okolitého územia.

Geologická stavba

Na geologickej stavbe riešeného územia sa podieľajú typické treťohorné flyše vo vnútrokarpatskom paleogéne. Územia leží na flyšových vývojoch oligocénu, sčasti vrchného – stredného eocénu, ktoré tvoria prevažne pieskovce, miestami so zlepencami. Na tomto podklade sa vyvinuli kvartérne útvary. Vo vrchovinovej časti sú kvartérne sedimenty chudobné, sú to len nesúvislé plytké stráňové a podstráňové sedimenty. Na svahoch údolia Svinky sa vyskytujú plošinové a stráňové hlinité, hlinito-ílovité až hlinito-skeletové sedimenty, na dne údolja povrch tvoria fluviálno-nivné sedimenty.

Z hľadiska inžinierskej geológie sa kataster obce nachádza v regióne karpatského flyšu, v oblasti flyšových vrchovín. Podklad územia tvoria skalné a poloskalné horniny tr.A1 a A2 – pieskovce a zlepence.

Paleogénne súvrstvia pieskovcov a zlepencov majú dobrú pórovo-puklinovú priepustnosť pre podzemnú vodu. Zvodnenie týchto hornín je stredné. Štrkovo-piesčité vrstvy sedimentov na dne údolia majú dobrú až veľmi dobrú pórovú priepustnosť a dobré zvodnenie.

V katastri nie sú evidované ložiská nerastných surovín, potenciálne sú využiteľné pieskovce ako stavebný materiál. Záujmové územie leží v oblasti s maximálnou intenzitou zemetrasení do 6$_{o}$MCS.

Klimatické pomery

Prevažná časť katastra obce leží v mierne teplej klimatickej oblasti, okrsku mierne teplom, vlhkom, s miernou zimou, pahorkatinovom. V údolí je teplá horská klíma, priemerná teplota v januári býva -2o C až -5o C, v júli 17,5o C až 19,5o C.

Ročné zrážky sa pohybujú v rozmedzí 600 až 800 mm. Počet dní so snehovou pokrývkou je 100 až 120, priemerná maximálna výška snehovej pokrývky je cca 40 cm. Počet letných dní je od 40 do 50. Vykurovacie obdobie trvá priemerne 220 až 240 dní v roku.

Južná časť katastra má mierne teplú horskú klímu. Priemerná teplota v januári býva -3,5 až –6oC, v júli 17 až 17,5oC. Ročné zrážky sa pohybujú v rozmedzí 650 až 850 mm. Počet dní so snehovou pokrývkou je priemerne 120 až 140, priemerná maximálna výška snehovej pokrývky je cca 40 cm. Počet letných dní je od 40 do 50. Vykurovacie obdobie trvá priemerne 220 až 240 dní v roku.

Pedologické pomery

V katastri prevládajú hnedé pôdy nasýtené až nenasýtené, sprievodné rankre, lokálne hnedé pôdy oglejené, vyvinuté na stredne ťažkých až ľahších zvetralinách, geneticky napojené na flyšové pieskovcovo – ílovcové horniny. Retenčná schopnosť pôd je stredná, priepustnosť stredná, pôdna reakcia neutrálna, vlhkostný režim je mierne vlhký. Pôdy patria do zrnitostnej triedy piesčito – hlinitej alebo hlinito – piesčitej, sú slabo alebo stredne kamenité. Vďaka sklonitosti terénu je pôda značne ohrozená vodnou eróziou.

V katastri obce sa nenachádzajú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ) , zaradené do 1.-4. kvalitatívnej skupiny. Poľnohospodárska pôda je zaradená do 6. – 9. Skupiny BPEJ. Produkčná schopnosť pôd je nízka až veľmi nízka. V súčasnosti v katastri prevládajúcim typom využitia pôdy sú trvalé trávne porasty - lúky a pasienky. V katastri sa nenachádzajú kontaminované pôdy.

Tabuľka č. 9 - Využitie pôdneho fondu v katastri obce Fričovce

Plocha	Celkový podiel v %	Výmera v ha
Orná pôda	21,2	181,6366
Lúky a pasienky 41,3	41,3	353,7963
Záhrady	1,4	12,1246
Ovocné sady	0,6	4,9430
Lesy	18.2	155,8989
Vodné plochy	2,5	21,2627
Zastavané plochy	7,3	62,7757
Ostatné	7,5	64,6107
Celková výmera katastrálneho územia	100	857,0485

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce patrí do povodia Svinky, ktorá priamo obcou preteká v smere západ - východ smerom od Širokého ku Hendrichovciam. Ostatné miestne toky sú jej prítokmi. Potok je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, závod Košice, správa

povodia Bodvy a Hornádu, stredisko Prešov. Potoky tečúce riešeným územím patria medzi toky s dažďovo- snehovým typom odtokového režimu. Maximálne prietoky za normálnych klimatických podmienok dosahujú v marci a apríli (topenie snehu), minimálne prietoky sa vyskytujú v auguste a septembri. Extrémne prietoky sa vyskytujú v letnom období pri extrémnych zrážkach.

Tok Svinky je v intraviláne obce upravený, je však značne zanesený naplaveninami a nemá kapacitu na storočnú vodu. Prítoky križujúce trasu diaľnice majú na Q_{100} upravené časti koryta v okolí mostných objektov. Ostatné toky nie sú upravené. Na východnom okraji obce je vybudovaná malá vodná nádrž – rybník, ktorý je taktiež značne zanesený.

V katastri obce je nedostatok vodných prameňov a majú nízku výdatnosť. Pramene sa nachádzajú len v lokalite v údolí Stašovského potoka, ktorý je pravostranným prítokom Svinky. Kvalita vody v nich je vyhovujúca, v lokalite Do ulíc je plánované vybudovanie odberného objektu z dvoch prameňov pre vybudovanie obecného vodovodu. Najnižší z prameňov je už v intraviláne obce, je upravený a slúži na voľný odber obyvateľom. Väčšina obyvateľov je však zásobovaná z individuálnych studní. Minerálne pramene sa v katastri obce nenachádzajú.

V južnej časti katastra obce v povodí Stašovského potoka sú vybudované vodozádržné opatrenia na spomalenie odtoku dažďovej vody do vodných tokov.

Flóra

Územie obce Fričovce patrí do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu východobeskydskej flóry, do okresu Východné Beskydy, podokresu Šarišská vrchovina. Kataster obce Fričovce patrí do Holoarktickej fytogeografickej oblasti, Eurosibírskej podoblasti, stredoeurópskej provincie, obvodu Východokarpatskej flóry (Carpaticum orientale), Dubovej zóny, Flyšovej oblasti, celku Šarišská vrchovina. Bezprostredne však susedí s ďalšími dvomi rôznorodými jednotkami a to v rámci Bukovej zóny v rámci Flyšovej oblasti s Levočskými vrchmi, a v rámci Kryštalinicko druhohornej oblasti s Braniskom – jeho severným podokresom. Z uvedeného vyplýva, že bilančné územie, bez ohľadu na jeho vlastné hodnoty je dôležitým pre transfer biotických faktorov a šírenie biodiverzity.

Súčasný stav vegetačného krytu posudzovaného územia je odlišný od prirodzeného, rekonštruovaného stavu. Z pôvodnej vegetácie sa nezachovali ucelené asociácie. V katastrálnom území je vyvážený podiel menej i viac hodnotných, aj keď premenených

biotopov z hľadiska pôvodnosti a premenenosti, čo je znakom poloprirodzenej krajiny. Na juhovýchode a juhu riešeného územia prevláda prírodná krajina, v západnej časti kultúrna krajina a v centrálnej časti územia prevláda urbanizovaná krajina, kde sa nachádza priamo územie navrhovanej aktivity. Celkovo v k.ú. prevláda poľnohospodársky obhospodarovaná kultúrna krajina s priestorovo diferencovaným zastúpením trvalých trávnych porastov a výrazným zastúpením nelesnej drevinovej vegetácie (NDV) na terénnych hranách a eróznych ryhách.

Fauna

Riešené územie patrí do zoografickej provincie Karpaty, oblasti Východné Karpaty. Z hľadiska zastúpenia významných živočíšnych druhov patrí kataster do oblasti listnatých lesov.

Katastrom obce Fričovce nevedú významnejšie migračné koridory. Vodný tok potok Svinka a jeho prítoky sú v regionálnom kontexte považované za spojnicu a migračnú hydrickú os medzi jednotlivými biotopmi a biocentrami v rámci okolia obce Fričovce,ale aj ako interakcia Braniska a Šarišskej vrchoviny, čo platí najmä pre ichtyofaunu, bezstavovce, vodné živočíchy a niektoré druhy avifauny. Významným lokálnym migračným centrom obojživelníkov, najmä žiab, je rybník na východnom okraji obce, pričom kritickým miestom ohrozenia tiahnucich jedincov je prechod cez cestu I. triedy č. 18, vedúcu po severnej strane rybníka.

Ovzdušie

Obec Fričovce leží v oblasti, ktorú nezasahuje žiadny významnejší diaľkový ani lokálny zdroj znečistenia ovzdušia. Obec sa nenachádza v území, pre ktoré by bolo z hľadiska miery znečistenia ovzdušia potrebné vyhlásiť oblasť riadenia kvality ovzdušia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia je doprava vedúca po diaľnici a ceste I. triedy produkciou výfukových plynov.

Súčasný stav životného prostredia

Fričovce ležia v území bez výrazných regionálnych faktorov zhoršujúcich životné prostredie. V katastrálnom území Fričovce sa nenachádzajú žiadne chránené územia alebo prírodné objekty podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. V celom katastri Fričovce platí základný 1. stupeň ochrany prírody. Okolité územie je sídelnou poľnohospodárskou krajinou

s prevládajúcou poľnohospodárskou veľkovýrobou. Severná časť katastra hraničí s lesným celkom Branisko, ktorý tvorí významný ekologický prvok medzi Slovenským Rudohorím a Čergovom. V týchto lesoch sa nachádza niekoľko biocentier regionálneho a nadregionálneho významu a súčastí systému Natura 2000 Regionálny význam má aj biokoridor Svinka, ktorý od Bertotoviec vedie údolím po východnú časť katastra obce ako biokoridor lokálneho významu.

V území sa nachádza jeden silný stresový faktor, a to doprava. Trasa diaľnice D1 a cesty I/18 je líniovou bariérou pre migráciu živočíchov a silným zdrojom hluku.

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach: 1. európska legislatíva a stratégie; 2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR a 3. regionálne stratégie Vyššieho územného celku.

Na prvej, európskej úrovni, je smerodajná predovšetkým Stratégia „Európa 2020“, ktorou sa riadi filozofia a zameranie zdrojov z európskych štrukturálnych fondov pre obdobie 2014 – 2020. Na základe tejto stratégie totiž musí Európska únia dodržiavať jednotný tematický prístup. Priority a ciele tejto stratégie premietla vláda SR do Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020. Stratégia Európa 2020 má tri hlavné ciele:

1. Inteligentný rast (Inovácie, Vzdelávanie a Digitálna spoločnosť)

2. Udržateľný rast (Klíma, Energetika a Mobilita, Konkurencieschopnosť)

3. Inkluzívny rast (Zamestnanie a zručnosti, Boj proti chudobe)

Kľúčovými cieľovými hodnotami stratégie sú:

- Zamestnanosť: zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku 20-64 rokov, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších a lepšieho začlenenia migrantov
- Výskum a vývoj: zvýšiť investície do výskumu a vývoja a inovácií podnikov
- Zmena klímy a energetická udržateľnosť: znížiť emisie skleníkových plynov o 20% v porovnaní s úrovňou z roku 1990, zvýšiť podiel OZE o 20% na konečnej spotrebe energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 20%
- Vzdelávanie: znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním na 40%

- Boj proti chudobe: znížiť podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby 25%

Na druhej, štátnej úrovni je okrem platnej legislatívy (napr. v oblasti regionálneho rozvoja, zákon o obecnom zriadení a pod.) určujúca Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Tá obsahuje okrem iného aj stratégiu pre Trnavský samosprávny kraj. Vzhľadom k tomu, že v čase spracovania PHSR obce nie k dispozícii aktuálny PHSR VÚC, použili sme informácie pre tretiu úroveň vonkajších vplyvov (regionálna úroveň) informácie z Národnej stratégie regionálneho rozvoja. Národná stratégia bude zároveň určujúca aj pri tvorbe aktualizácie PHSR kraja na najbližšie obdobie (posledné PHSR kraja má platnosť do roku 2015).

Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja je Prešovský samosprávny kraj prevažne vidiecky, pomaly rastúci región SR, s dlhodobo nadpriemernou nezamestnanosťou, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a konkurencieschopný, rozvíjajúci sa mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou a Ukrajinou

Hlavné disparity PK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;

- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby;

- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne; - nevyhovujúca štruktúra/koncentrácia priemyslu; - zaostávajúce miestne hospodárstvo;

- nízka produktivita práce v sektore priemyslu;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania v oblasti služieb;

- nedobudovanie siete inštitúcií poskytujúcich služby podnikateľom;

- nedostatočné využívanie e-služieb, chýbajúca koordinácia využitia súčasných prenosových služieb a nerozvinuté e-služby (nielen verejné);

- nedostatočný koncepčný prístup k využívaniu potenciálu pre turizmus;

- nízka produktivita práce v sektore služieb;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia, nedostatočná a nejednotná rozvinutosť medzinárodnej a regionálnej informačnej siete;

- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra rýchlostných komunikácií;

- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny; 94 - pomalý rozvoj dopravnej infraštruktúry;

- vysoká energetická náročnosť kľúčových odvetví regionálnej ekonomiky;

- nedostatočné investície do tvorby krajiny a protipovodňovej ochrany;

- nedostatočná pozornosť ekologickým záťažiam;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;

- nedostatočná kvalita (dostupnosť, efektívnosť) všetkých typov vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania; - nízka miera využívania nových, inovatívnych programov na podporu zamestnanosti, vrátane financovania týchto aktivít;

- nízka miera využívania pracovných síl;

- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných; - značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;

- pretrvávajúci trend vysokého podielu dlhodobo nezamestnaných vo vybraných sociálnych skupinách; - pretrvávajúca nízka adaptabilita pracovnej sily;

- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov rómskej populácie.

Hlavné faktory rozvoja PK:

v pôdohospodárstve

- vhodné podmienky pre rozvoj ekologického poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v rámci SR; v priemysle

- rozvoj EKO priemyslu a čistých technológií najmä v MSP;

- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach;

- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

- budovanie regionálnych inovačný centier (RIC) so zameraním na transfer inovácií, zelenú ekonomiku a ekologické technológie

v službách

- atraktívny potenciál a zvyšujúci sa záujem o turizmus;

- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how;

- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach;

- zakladanie rodinných firiem v oblasti služieb a rozvoj telepráce na zvýšenie zamestnanosti;

- existujúca sieť poradenských a podporných inštitúcií pre malých a stredných podnikateľov;

- rozvíjajúci sa systém podpory MSP (inkubátory, informačné a poradenské služby);

v technickej infraštruktúre

- dostatočný potenciál pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie;

- vysoký dopravný potenciál, výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie na nové trhy; - vysoký podiel chránených území k celkovej rozlohe

– atraktívne prírodné prostredie, 95

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;

- vysoký podiel stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva/možnosť profesijnej mobility;

- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;

- vytvorenie metropolitného centra Košice – Prešov;

- schopnosť obojstrannej komunikácie obyvateľstva v prihraničných oblastiach, cezhraničná spolupráca.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že PK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v turizme a vybraných odvetviach priemyslu. Dôsledkom tohto vývoja môže byť ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu a spomaleniu jeho ekonomického rastu. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie PK nízka.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda PK je tvorená priaznivou demografickou štruktúrou, kvalitným životným prostredím, strategickou polohou na hranici troch krajín a hraničiacom pásme EÚ, prírodným a kultúrnohistorickým bohatstvom a predpokladmi pre rozvoj novej zelenej ekonomiky vo vzťahu k rozvoju vidieka a kľúčových tradičných odvetví.

1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia

SWOT analýza

Analýza SWOT je spôsob náhľadu na zistenia sociálno-ekonomickej analýzy v štyroch rôznych kategóriách: silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby. Silné a slabé stránky vychádzajú z vnútorných podmienok obce (vnútorné faktory), príležitosti a hrozby sú externé udalosti a trendy, ktoré predstavujú šance alebo prekážky, ktoré ovplyvňujú miestny rozvoj (vonkajšie faktory). Zo silných stránok a príležitostí vyplývajú faktory rozvoja obce. Zo slabých stránok a ohrození vyplývajú kľúčové zápory obce. Na základe faktorov rozvoja a záporov obce je možné navrhnúť programovú štruktúru stratégie rozvoja.

Tabuľka č. 10 - SWOT analýza Sociálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Fungujúce zdravotné stredisko v obci s ambulanciami Všeobecného lekára a internistu/geriatra ✓ Blízkosť okresných miest a krajského mesta s množstvom odborných lekárskych zariadení ✓ Existujúca sieť sociálnych služieb ✓ Decentralizácia služieb zo štátu na obec ✓ Existujúce zariadenie pre seniorov v obci ✓ Existencia predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Existencia základnej školy, 1.-4. ročník ✓ Dobre fungujúca mimoškolská činnosť ✓ Existujúce športové plochy ✓ Blízka dostupnosť stredných odborných škôl ✓ Blízka dostupnosť vysokých škôl a univerzít ✓ Existencia kultúrneho domu v obci ✓ Pravidelné organizovanie kultúrno-	✓ Nedostatok všeobecných a odborných lekárov a zdravotníckych pracovníkov ✓ Dlhodobo neriešené stavy údržby budov a zariadení ✓ Dlhodobo neriešený stav materiálno technického zabezpečenia ✓ Zlý technický stav budovy predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Nedostatočné materiálno technické vybavenie predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Zlý technický stav budovy základnej školy (pozemok nie je vo vlastníctve obce) ✓ Nedostatočné materiálno technické vybavenie školskej jedálne a kuchyne ✓ Zlé materiálno technické zabezpečenie športovísk v areáli školy ✓ Nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice s absenciou verejného internetu ✓ Absencia spolkov a záujmových združení v obci

spoločenských akcií v obci ✓ Existencia spolkov a záujmových združení ✓ Existencia športovísk v obci ✓ Existencia športového klubu v obci ✓ Existencia kultúrnych pamiatok v obci ✓ Existencia národných kultúrnych pamiatok v obci ✓ Manuálna zručnosť členov MRK ✓ Umelecké vlohy ✓ Súdržnosť rómskych rodín a obyvateľstva žijúceho v osadách ✓ Existencia komunitného centra v obci ✓ Existencia terénnej sociálnej práce v obci ✓ Existencia zdravotníckeho pracovníka v obci ✓ Existencia obecnej knižnice	✓ Absencia prírodného amfiteátra v obci ✓ Nízka vzdelanostná úroveň členov MRK ✓ Neuplatnenie sa na trhu práce ✓ Vysoká miera nezamestnanosti ✓ Strata pracovných návykov ✓ Nízke mobilita a adaptabilita ✓ Vysoká sociálna odkázanosť ✓ Nízke právne povedomie ✓ Vysoká dlhodobá nezamestnanosť
Príležitosti	**Ohrozenia**
✓ Zlepšenie zdravotnej infraštruktúry v obci ✓ Vytváranie nových pracovných príležitosti ✓ Možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva ✓ Rozšírenie služieb v oblasti zdravotníctva ✓ Rozvoj nových druhov sociálnych služieb ✓ Zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby ✓ Možnosť Výstavby a rekonštrukcie vhodných priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb ✓ Dosiahnutie vyššieho stupňa individuálneho rozvoja a samostatnosti klientov v súlade s ich potrebami a záujmami ✓ Zmeny v legislatívnej oblasti	✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Nedostatočný záujem kvalifikovaného personálu poskytovať zdravotnú starostlivosť a služby s tým spojené ✓ Rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ✓ Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva ✓ Nedostatočná legislatívna úprava ✓ Nedostatočne vybudovaná sieť poskytovania komplexných sociálnych služieb ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu kultúrnych zariadení ✓ Pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť ✓ Nízka úroveň zdravia u niektorých skupín obyvateľstva ✓ Nízke povedomie obyvateľstva v oblasti zdravotnej prevencie ✓ Úbytok obyvateľstva v kategóriách predškolského a školského veku ✓ Nedostatok záujmu obyvateľov

✓ Rekonštrukcia školskej infraštruktúry v obci / regióne ✓ Zvyšovanie kompetencií zamestnancov v školstve ✓ Zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni ✓ Rozšírenie ponuky mimoškolských aktivít pre žiakov základných škôl ✓ Dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci ✓ Skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov ✓ Lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít v obci ✓ Rekonštrukcia budovy, knižnice a dovybavenie ✓ Obnova a doplnenie knižničného fondu ✓ Zlepšenie vzťahov medzi majoritným obyvateľstvom a MRK	o využívanie predškolských a školských zariadení v obci ✓ Znižujúci sa počet záujemcov o mimoškolské aktivity ✓ Nezáujem obyvateľstva a voľnočasové aktivity ✓ Vplyv nežiaducich javov na deti a mládež ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov ✓ Nedostatočne materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhov športov ✓ Nezáujem o organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí v obci ✓ Nezáujem obyvateľov o prácu v spolkoch ✓ Slabá podpora kultúry zo stany štátu a VÚC ✓ Pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície ✓ Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 11 - SWOT analýza Hospodárska oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Existencia ubytovacích zariadení s ponukou tradičných jedál ✓ Ponuka zaujímavých turistických atrakcií ✓ Predpoklady rozvoja pešej turistiky ✓ Predpoklady rozvoja cykloturistiky ✓ Predpoklady rozvoja agroturistiky ✓ Blízkosť turistických atrakcií, historických pamiatok a rekreačných oblasti ✓ Záujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Dostatok vzdelávacích inštitúcií	✓ Neexistujúce služby cestovného ruchu ✓ Absencia turistických chodníkov ✓ Nevybudovaný jednotný informačný systém ✓ Nedobudované a neoznačené turistické chodníky, cykloturistické a bežecké trasy ✓ Nezáujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Malý záujem o podnikanie ✓ Nedostatok kvalifikovanej vzdelanej pracovnej sily ✓ Nedostatok podnikateľských

v regióne ✓ Bohatá tradícia remesiel ✓ Dostatok lacnejšej pracovnej sily – ochota pracovať za nižšiu mzdu ✓ Záujem o podnikanie v agrosektore ✓ Dobre pokrytie signálom mobilných operátorov, okrem Orange ✓ Dobre napojenie na cesty I. triedy ✓ Dobre napojenie na medzinárodnú cestnú sieť ✓ Kvalitná sieť miestnych komukácií ✓ Vybudované rozvody zemného plynu ✓ Dostatočná kapacita trafostaníc ✓ Rozvody elektrickej rozvodnej siete ✓ Spracovaná projektová dokumentácia k vybudovanie technickej infraštruktúry v obci	subjektov v sektore malého a stredného podnikania ✓ Nedostatočne rozvinutá sieť základných a doplnkových služieb ✓ Nedostatočné pokrytie mobilným operátorom Orange ✓ Chýbajúca prevádzka Slovenskej pošty a.s. ✓ Absencia miestnych komunikácií k novej IBV ✓ Absencia chodníkov pre peších ✓ Chýbajúce rozvody zemného plynu k novej IBV ✓ Absencia rozvodov elektrickej rozvodnej siete k novej IBV
Príležitosti	**Ohrozenia**
✓ Vytvorenie nových pracovných príležitosti ✓ Rozvoj spolupráce s regionálnymi informačnými centrami ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU ✓ Podpora malých a stredných podnikateľov oblasti CR zo strany štátu ✓ Výstavba turistických chodníkov ✓ Výstavba náučných turistických chodníkov ✓ Výstavba cyklotrás ✓ Zakladanie partnerstiev v oblasti cezhraničnej spolupráce v oblasti CR ✓ Vytvorenie vhodných ubytovacích kapacít ✓ Rozvoj nových netradičných foriem podnikania ✓ Podpora organizovania kurzov celoživotného vzdelávania obyvateľstva ✓ Spolupráca so vzdelávacími	✓ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj CR v obci a regióne ✓ Nepripravenosť obyvateľstva a obci na poskytovanie služieb v oblasti cestovného ruchu ✓ Malá miera podpory obci zo strany štátu ✓ Nevýhodné podmienky čerpania finančných prostriedkov z fondov EU ✓ Zlé postavenie Slovenska a regiónov na trhu CR ✓ Vysporiadanie pozemkov pod cyklistickými chodníkov, náučných chodníkov a turistických chodníkov ✓ Stavebné a legislatívne prekážky ✓ Nezáujem občanov o výstavbu cyklistických chodníkov, náučných chodníkov a turistických chodníkov ✓ Nevyhovujúce podmienky pre organizovanie kurzov celoživotného vzdelávania ✓ Nedostatok kvalifikovaného školiaceho personálu pri organizovaní

inštitúciami v regióne ✓ Záujem obyvateľov o tradičné remesla a ich obnova ✓ Propagácia podnikania ✓ Poskytovanie stimulov pre začiatok podnikania ✓ Zakladanie obecných podnikov ✓ Lacná pracovná sila v regióne ✓ Vytváranie nových pracovných miest ✓ Podpora vytvárania vhodných podmienok pre rozvoj služieb ✓ Zvýšenie pokrytia signálom mobilných operátorov ✓ Posilnenie a rozvoj ďalších dátových služieb ✓ Výstavba ciest a diaľničných úsekov ✓ Zvyšovanie bezpečnosti cestnej dopravy ✓ Podpora mladých rodín výstavbou nájomných bytov a možnosťou novej IBV ✓ Výstavba celkovej infraštruktúry k novej IBV ✓ Zvýšenie počtu prípojok zemného plynu v obci ✓ Výstavba nových vodovodných rozvodov v obci ✓ Zvýšenie počtu vodovodných prípojok ✓ Výstavba nových kanalizačných rozvodov ✓ Zvýšenie počtu kanalizačných prípojok	vzdelávania obyvateľov ✓ Nezáujem vzdelávacích inštitúcií o školiacu činnosť ✓ Pokles záujmu o tradičné remeslá ✓ Nedostatok remeselníkov venujúcich sa tradičným remeslám ✓ Vysoká konkurencia v podnikateľskom sektore ✓ Neochota investorov o podnikateľské aktivity v regióne ✓ Vysoké počiatočné vstupne náklady pri podnikaní ✓ Globálne presuny výroby z dôvodu lacnejšej pracovnej sily ✓ Neprispôsobenie sa časti pracovnej sily požiadavkám na trhu práce ✓ Nezáujem obyvateľstva o poskytované služby ✓ Členitosť terénu a zlá geografická poloha ✓ Vysoká zaťaženosť ciest nákladnou prepravou ✓ Zhoršujúci sa stav miestnych komunikácií ✓ Zvýšenie hlučnosti a prašnosti na cestách ✓ Nevysporiadané pozemky pre výstavbu nájomných bytov a novej IBV ✓ Nedostatok stavebných pozemkov pre záujemcov o IBV ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na vybudovanie infraštruktúry k novej IBV ✓ Nezáujem o pripojenie sa na existujúce rozvody (kanalizácia, voda plyn)

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 12 - SWOT analýza Environmentálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky

✓ Kvalitné životné prostredie ✓ Vybudovaná ČOV ✓ Dostatočná kapacita ČOV ✓ Vybudovaná kanalizačná sieť na splaškovú vodu ✓ Vybudovaná kanalizácia na odvod dažďovej vody ✓ Vypracovaný program odpadového hospodárstva ✓ Existencia obecného kompostoviska ✓ Zavedený separovaný zber komunálneho odpadu ✓ Čiastočná Zrealizovaná regulácia brehov rieky/potoka ✓ Zrealizovaná výsadba drevín na brehu vodného toku ✓ Zrealizované protierózne opatrenia	✓ Nedostatočné pripojenie na existujúcu kanalizačnú sieť ✓ Nevybudovaná kanalizačná sieť na splaškovú vodu pre všetky časti obce ✓ Nevybudovaná kanalizačná sieť k novej IBV ✓ Nevybudovaná sieť na rozvod pitnej vody ✓ Nevybudovaná sieť rozvodov pitnej vody k novej IBV ✓ Nevybudovaná kanalizácia na odvod dažďovej vody mimo cesty I/18 ✓ Chýbajúca regulácia toku Svinka mimo širšieho centra obce, v niektorých častiach Kopytovského potoka a Stašovského potoka a úplne chýbajúca regulácia na Kannom potoku
Príležitosti	**Ohrozenia**
✓ Zvyšovanie povedomia obyvateľstva o ochrane životného prostredia ✓ Regulácia korýt vodných tokov a revitalizácia ich okolia ✓ Možnosti čerpania finančných prostriedkov z EU ✓ Odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody ✓ Rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby ✓ Výsadba zelených zón v obci ✓ Výstavba obecného kompostoviska ✓ Výstavba zberného dvora pre separovaný zber ✓ Zabezpečiť efektívny separovaný zber v obci ✓ Rozšírenie environmentálnej výchovy u deti predškolského a školského veku	✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Výskyt čiernych skládok v blízkosti zdrojov pitnej vody ✓ Zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva ✓ Znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia ✓ Tlak na ŽP a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny ✓ Radikalizácia zmien v ŽP na miestnej a globálnej úrovni ✓ Rozvoj priemyselných odvetví s negatívnym dopadom na kvalitu ŽP ✓ Nárast množstva vyvážaných odpadov ✓ Nízka disciplína obyvateľstva a podnikov narábajúcimi s odpadmi ✓ Neriešenie problémov existencie čiernych skládok

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci všetkých troch oblastí swot analýzy (sociálna, hospodárska, environmentálna) majú prevahu slabé stránky nad silnými a rovnako prevažujú príležitosti nad hrozbami, čo vytvára priestor pre postupný rozvoj a budovanie celkovej infraštruktúry obce.

Zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné problémy obce ako aj hlavné faktory jej rozvoja:

- **nevyhovujúci stav sociálnej infraštruktúry** – je potrebné najmä zlepšiť technický stav a materalno-technické vybavenie školských zariadení v obci a realizovať opatrenia pre zlepšenie možností vykonávania voľnočasových aktivít, zlepšiť sociálne zázemie pre ľudí v dôchodkovom veku.

- **nevyhovujúci stav technickej infraštruktúry** – je potrebné najmä dobudovať kanalizáciu a zvýšiť kapacitu rozvodnej siete v novej IBV, zrekonštruovať a rozšíriť vodovodnú sieť, obec by zároveň mala pripraviť plán dobudovania nových a zlepšenia stavu existujúcich miestnych ciest a chodníkov.

- **nedostatočné podmienky pre rozvoj podnikania a rozvoj cestovného ruchu –** Je potrebné najmä realizovať opatrenia pre zlepšenie podnikateľského prostredia, podporovať rozvoj obchodných a komerčných aktivít v obci, zabezpečiť lepšiu propagáciu obce v médiách, dobudovať turistické chodníky, vybudovať cyklotrasu spájajúcu sídla regiónu, osadiť informačné tabule a pod.

- **nedostatočné opatrenia na ochranu životného** – je potrebné najmä zabezpečiť efektívny zber separovaného odpadu, vybudovať zberný dvor, regulovať výskyt čiernych skládok, upraviť korytá miestnych vodných tokov, zvýšiť kapacitu existujúcej ČOV a zlepšiť povedomie miestnych obyvateľov o ochrane ŽP.

1.4 Ex-post analýza

Tabuľka č. 13 - Hodnotenie predchádzajúceho PHSR za roky 2007-2014

Názov projektu/investície	Celkové náklady	Verejné investície							Súkromné zdroje	Iné zdroje
		Verejné investície spolu	ŠR	Rozpočet PSK	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ		
Rekonštrukcia a rozšírenie miestného rozhlasu 2007	9 042	9 042	4 647	-	4 395	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia priestorov mládežníckeho centra 2014	65 982	65 982	7 413	-	33 606	24 964	-	-	-	-
Územný plán 2014	12 071	12 071	6 468	-	5 603	-	-	-	-	-
ČOV a kanalizácia obcí Fričovce, Široké, Šindliar 1994- 2012	773 212	737 170	-	-		662 256	-	74 914	-	36 042
Rekonštrukcia kotolne v budove č. 34 2010	109 102	109 102	-	-	9 102	100 000	-	-	-	-
Revitalizácia centra obce 2012	604 625	604 625	-	-		604 625	-	-	-	-
Rekonštrukcia MK v romskej osade 2011	6 500	6 500	6 500	-	-	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia budovy OcU 2013	147 302	147 302	-	-	26 951	120 351	-	-	-	-
Rekonštrukcia MK Podháj Juh 2014	24 108	24 108	-	-	500	23 608	-	-	-	-
RP programu revitalizácie krajiny 2011-20012	112 700	112 700	112 700	-	-	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia multifunkčného ihriska 2013	11 341	11 341	-	-	360	10 981	-	-	-	-

Ukážky z realizovaných projektov

OBECNÝ ÚRAD
FRIČOVCE

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Cieľom PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Stratégia obce je vypracovaná v súlade s návrhom Partnerskej dohody na roky 2014-2020. Je výsledkom kombinácie dvoch prístupov: štrukturálneho a regionálneho.

Strategický cieľ a špecifické ciele Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce konkrétne napĺňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu navrhnutého Integrovaného regionálneho operačného programu na roky 2014 – 2020, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s PRO obce sú orientované na tvorbu strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PRO je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu obce. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Vízia

„Chceme, aby obec Fričovce v roku 2025 bola konkurencieschopná, príťažlivá a perspektívna obec so zvyšujúcou sa kvalitou života pre všetkých jej obyvateľov vo všetkých oblastiach, využívajúca všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.

2.1 Prioritné oblasti

Pri určovaní prioritných oblasti rozvoja obec Fričovce vychádza zo strategickej vízie obce.

Pre roky 2015 – 2025 si obec stanovila 4 prioritné oblastí rozvoja obce:

1. Sociálne služby
2. Cestovný ruch
3. Infraštruktúra
4. Životné prostredie

Tabuľka č. 14 - Stratégia rozvoja obce Fričovce na roky 2015-2025

Prioritné oblasti, oblasti podpory a opatrenia			
PO 01 - Sociálne služby	**PO 02 - Cestovný ruch a zamestnanosť**	**PO 03 - Infraštruktúra**	**PO 04 - Životné prostredie**
Opatrenia v rámci prioritných oblastí a podopatrenia			
1.1 Sociálna infraštruktúra	**2.1. Účinná propagácia obce**	**3.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií**	**4.1. Nakladanie s komunálnym odpadom**
1.1.1 Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku	2.1.1. Aktualizácia webovej stránky obce	3.1.1. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií	4.1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu
1.1.2. Zabezpečenie stravovanie pre dôchodcov a sociálne odkázaných	2.1.2. Budovanie informačných tabúľ	3.1.2. výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	4.1.2. Rekultivácia čiernych skládok
1.1.3.Výstavba centra pre mládež / pre matky s deťmi	2.1.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	3.1.3. Výstavba a dostavba parkovísk	4.1.3. Výstavba zberného dvora
1.2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry zdravotníckych zariadení a služieb	**2.2. Budovanie relaxačno - rekreačného zázemia obce**	3.1.4. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	**4.2. Ochrana vôd**
1.2.1. Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce	2.2.1. Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obcí	3.1.5. Výstavba a rekonštrukcia mostov a lávok	4.2.1. Zabezpečiť dostatočné množstvo pitnej vody
1.3. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení		3.1.6. Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	4.2.2. Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov
1.3.1.Obnova a rozšírenie predškolských zariadení		**3.2. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu technickej infraštruktúry**	4.2.3. Výstavba, rekonštrukcia dostavba ČOV
1.3.3. Podpora záujmovej činnosti a v mimoškolských zariadeniach		3.2.1. Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	**4.3. Ochrana pôdy**
1.3.4. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení		3.2.2. Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete	4.3.1. Realizácia protieróznych opatrení

1.3.5. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry		3.2.3. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	
1.4. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport		3.2.4. Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	
1.4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry		3.2.5. Výstavba inžinierskych sieti v nových lokalitách IBV	
1.4.2. Podpora organizácie športových podujatí		3.2.6. Rekonštrukcia kanalizačnej siete	
1.5. Zachovanie a podpora kultúrno - historického dedičstva		**3.3. Ostatná infraštruktúra v obci**	
1.5.1. Obnova -/ rekonštrukcia historických budov - pamiatok		3.3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci	
1.5.2. Výstavba / rekonštrukcia prírodného amfiteátra		3.3.2. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	
1.5.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice			
1.5.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí			
1.6. Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry			
1.6.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce			
1.6.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci			
1.6.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni			
1.7. Marginalizované rómske komunity			
1.7.1. Infraštruktúra pre MRK			
1.7.2. Vzdelávanie pre MRK			

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce**.** Programová časť PRO na roky 2015-2025 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v stanovených prioritných oblastiach na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce na roky 2015-2025: **Strategickým cieľom rozvoja obce na roky 2015-2025 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.** Programová časť PRO obce obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programu rozvoja.

3.1 Prioritná oblasť č.1

Tabuľka č. 15 - Prioritná oblasť č.1 Sociálne služby

CIEĽ	OPATRENIE	AKTIVITA	ODHADOVANÁ CENA
Cieľ č. 1 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry soc. zariadení	**1.1.Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku**	1.1.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	20 000
		1.1.2. Materiálno - technické vybavenie priestorov	2 000
	1.2.Zabezpečenie stravovanie pre dôchodcov a sociálne odkázaných	1.2.1 Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	15 000
		1.2.2. Materiálno - technické vybavenie priestorov	5 000
		1.2.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 500
		1.2.4. Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	10 000
	1.3.Výstavba centra pre mládež / pre matky s deťmi	1.3.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	
		1.3.2. Materiálno - technické vybavenie priestorov	5 000
		1.3.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	
Cieľ č. 2 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry zdravotníckych zariadení a služieb	**2.1.Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce**	2.1.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	50 000
		2.1.2. Materiálno - technické vybavenie priestorov	2 000
		2.1.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	3 000
Cieľ č. 3 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení	**3.1.Obnova a rozšírenie predškolských zariadení**	3.1.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	300 000
		3.1.2. Materiálno - technické vybavenie učební	50 000
		3.1.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	8 000

		3.1.4. Modernizácia vnútorného vybavenia	5 000
		3.1.5. Vzdelávanie pedagogických pracovníkov	500
	3.2. Obnova a rozšírenie školských zariadení	3.2.1.- Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	300 000
		3.2.2. Materiálno - technické vybavenie učební	30 000
		3.2.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	5 000
		3.2.4. Modernizácia vnútorného vybavenia	20 000
		3.2.5. Vzdelávanie pedagogických pracovníkov	2 000
	3.3. Podpora záujmovej činnosti a v mimoškolských zariadeniach	3.3.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	30 000
		3.3.2. Materiálno - technické vybavenie	5 000
		3.3.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	2 000
	3.4. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení	3.4.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	150 000
		3.4.2. Materiálno - technické vybavenie	30 000
		3.4.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	3 000
	3.5.Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry	3.5.1. Materiálno - technické vybavenie telocvične	100 000
		3.5.2. Revitalizácia športového areálu ZŠ a MŠ	20 000
		3.5.3. Výstavba detského dopravného ihriska	2 000
Cieľ č. 4 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport	**4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry**	4.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	500
		4.1.2. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov na športové aktivity	10 000
		4.1.3 Výstavba športovísk pre letné, zimné a netradičné športy	50 000

	4.2. Podpora organizácie športových podujatí	4.2.1. Zabezpečenie personálnych kapacít	
		4.2.2. Materiálno - technické a finančné zabezpečenie	15 000
Cieľ č.5 Zachovanie a podpora kultúrno - historického dedičstva	**5.1. Obnova / rekonštrukcia historických budov/pamiatok**	5.1.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	15 000
		5.1.2. Rekonštrukcia / vonkajších a vnútorných / priestorov	50 000
	5.2Výstavba / rekonštrukcia prírodného amfiteátra	5.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 000
		5.2.2. Materiálno - technické vybavenie amfiteátra	10 000
	5.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice	5.3.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	1 500
		5.3.2. Rozšírenie a modernizácia priestorov pre potreby knižnice	25 000
		5.3.3. Obstaranie technického vybavenia knižnice	5 000
	5.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí	5.4.1. - Podpora pravidelných a nových kultúrnych podujatí	10 000
Cieľ č. 6 Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry	**6.1. Vytvorenie podmienok** pre **propagáciu obce**	6.1.1. Spracovanie multimediálnej formy	2 000
	6.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci	6.2.1. Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí v obcí	
		6.2.2. Aktualizácia webovej stránky	1 000
	6.3.Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni	6.3.1. vytváranie partnerstiev	3 000
		6.3.2.realizácie spoločných projektov	15 000

Cieľ č. 7 Marginalizované rómske komunity	**7.1. Infraštruktúra pre MRK**	7.1.1. Rekonštrukcia a výstavba pripadne rozšírenie MŠ	30 000
		7.1.2. Rekonštrukcia a výstavba pripadne rozšírenie ZŠ	300 000
		7.1.3. Výstavba bytov s nižším štandardom	200 000
		7.1.4. Výstavba prípadne rekonštrukcia technickej infraštruktúry	400 000
	7.2. Vzdelávanie pre MRK	7.2.1. Podpora prvého plateného zamestnania	2 000
		7.2.2. Organizácia vzdelávacích kurzov	2 000
		7.2.3. Podpora vzdelávacích aktivít	200
		7.2.4. Podpora získavania pracovných návykov	2 000

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet vybudovaných priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku
- počet centier pre mládež a matky s deťmi
- počet a úroveň vybudovaných a zrekonštruovaných školských objektov
- počet a úroveň školských zariadení spoločného stravovania
- počet a úroveň zariadení pre športové aktivity
- počet a úroveň športových podujatí v obci
- počet a úroveň vybudovaných a zrekonštruovaných kultúrnych zariadení
- vybudovanie prírodného amfiteátra
- rozšírené a modernizované priestory obecnej knižnice
- počet kultúrnych podujatí v obci
- vytvorenie koncepcie multimediálnej propagácie obce

- úroveň regionálnej spolupráce
- úroveň integrácie MRK

3.2 Prioritná oblasť č.2

Tabuľka č. 16 - Prioritná oblasť Cestovný ruch a zamestnanosť

CIEĽ	OPATRENIE	AKTIVITA	ODHADOVANÁ CENA
Cieľ č. 1 Zabezpečenie účinnej propagácie obce	1.1.Aktualizácia webovej stránky obce	1.1.1. Aktualizácia webovej stránky	5 000
	1.2.Budovanie informačných tabúľ	1.2.1. Budovanie tabúľ informujúcich o atrakciách v obci	5 000
		1.2.2. Budovanie tabúľ informujúcich propagujúcich kultúrne hodnoty obce	5 000
		1.2.3. Budovanie a inštalácia smerových tabúľ	5 000
	1.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	1.3.1.Spracovanie buletínov, máp	5 000
		1.3.2. Zapojenie sa do OOCR, združení, cezhraničných partnerstiev	10 000
Cieľ č.2 Budovanie relaxačno - rekreačného zázemia obce	2.1. Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obcí	2.1.1. Spracovanie projektovej dokumentácie	5 000
		2.1.2. Výstavba - rekonštrukcia turistických trás	15 000
		2.1.3.Výstavba / rekonštrukcia cyklistických, náučných chodníkov	150 000
		2.1.4. Revitalizácia a dostavba priestorov jazera - bazénu	200 000
		2.1.5. Rozvoj agroturistiky (ubytovacie zariadenia)	200 000

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- úroveň aktuálnosti webovej stránky
- počet informačných a smerových tabúľ v obci
- počet novovzniknutých služieb a prevádzok
- úroveň regionálnej spolupráce v oblasti cestovného ruchu
- počet a dĺžka zriadených náučných chodníkov
- počet turistov prechádzajúcich náučnými chodníkmi a sieťou poznávacích trás
- počet vydaných propagačných materiálov
- úroveň rozvoja agroturistiky v obci
- úroveň revitalizácie a dostavby priestorov jazera
- www stránka /počet návštev na stránke/
- počet návštevníkov v obci
- počet nových služieb turistom
- počet ubytovaných hostí sezónne aj celoročne

3.3 Prioritná oblasť č. 3

Tabuľka č. 17 - Prioritná oblasť Infraštruktúra

CIEĽ	AKTIVITA	OPATRENIA	ODHADOVANÁ CENA
Cieľ č. 1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií	**1.1.Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií**	1.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	15 000
		1.1.2. Vysporiadanie pozemkov pod komunikáciami	10 000
		1.1.3.Výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach	70 000
		1.1.4.Výstavba miestnych komunikácií na základe pozemkových úprav	15 000
		1.1.5. Zokruhovanie miestnych komunikácií	20 000
		1.1.6. Výstavba ciest k plánovaným verejným zariadeniam	60 000
		1.1.7. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	100 000
	1.2. Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	1.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	8 000
		1.2.2. Výstavba cyklotrasy medzi obcami**: Hendrichovce-Fričovce-Šindliar, Fričovce - Široké**	60 000
		1.2.3. Zriadenie doplnkovej infraštruktúry - cyklostojany, parkoviská, odpočívadlá	10 000
	1.3.Výstavba a dostavba parkovísk	1.3.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 000
		1.3.2. Výstavba parkovacích miest	10 000
		1.3.3. Výstavba odstavných plôch	3 000
	1.4. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	1.4.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	2 000
		1.4.2. Výstavba chodníka	20 000
		1.4.3. Výstavba a rekonštrukcia schodiska	20 000

	1.5.Výstavba a rekonštrukcia mostov a lávok	1.5.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 000
		1.5.2. Výstavba a rekonštrukcia mosta	40 000
		1.5.3. Výstavba a rekonštrukcia lávok	10 000
	1.6.Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	1.6.1. Osadenie dopravného značenia	1 000
		1.6.2. Osadenie cestného zrkadla	800
		1.6.3. Osvetlenie priechodov pre chodcov	1 000
Cieľ č. 2 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu technickej infraštruktúry	**2.1.Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete**	2.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 000
		2.1.2. Rozšírenie elektrických rozvodov VN	10 000
		2.1.3. Výstavba novej trafostanice	5 000
		2.1.4. Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - zemné vedenie	5 000
		2.1.5. Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - nadzemné vedenie	5 000
		2.1.6. Prekládka inžinierskych sieti	10 000
	2.2. Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete	2.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	20 000
		2.2.2. Rozšírenie vodovodnej siete	800 000
	2.3. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	2.3.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	500
		2.3.2. Rekonštrukcia verejného osvetlenia	50 000
		2.3.3. Osvetlenie priechodov pre chodcov	1 000
	2.4.. Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	2.4.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	100
		2.4.2. Rekonštrukcia obecného rozshlasu	1 000
		2.4.3. Výstavba a montáž obecného rozhlasu	1 000
	2.5. Výstavba inžinierskych sieti v nových lokalitách IBV	2.5.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	5 000
		2.5.2. Príprava sieti v lokalite novej IBV	15 000
	2.6.Rekonštrukcia kanalizačnej	2.6.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	500

	siete	2.6.2. Výstavba novej kanalizačnej siete	200 000
		2.6.3. Rekonštrukcia a výstavba dažďovej kanalizačnej siete	30 000
Cieľ č. 3 Ostatná infraštruktúra v obci	**3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci**	3.1.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	
		3 .1.2. Montáž /Rozšírenie kamerového systému v obci	10 000
	3.2. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	3.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	1 000
		3.2.2. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	200 000
		3.2.3. Materiálno technické vybavenie požiarnej zbrojnice	10 000

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet zrekonštruovaných a novovybudovaných miestnych komunikácií

- dĺžka vybudovaných cyklotrás spájajúcich sídla regiónu

- počet vybudovaných parkovacích miest

- dĺžka vybudovaných chodníkov v obci

- počet vybudovaných a zrekonštruovaných mostov

- dĺžka a kapacita vodovodnej, elektrickej a kanalizačnej siete

- rozsah verejného osvetlenia

- počet dopravných značení, cestných zrkadiel a osvetlených prechodov pre chodcov

- rozsah kamerového systému

3.4 Prioritná oblasť č. 4

Tabuľka č. 18 - Prioritná oblasť Životné prostredie

CIEĽ	OPATRENIE	AKTIVITA	
Cie1 č. 1 Nakladanie s komunálnym odpadom	**1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu**	1.1.1. Zabezpečenie vhodných podmienok pre realizáciu separovaného zberu	3 000
		1.1.2. Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	300
		1.1.3 Osveta a vzdelávanie občanov v oblasti separovania	300
	1.2. Rekultivácia čiernych skládok	1.2.1. Likvidácia čiernych skládok komunálneho odpadu	10 000
	1.3. Výstavba zberného dvora		1 000
		1.3.1. Výstavba zberného dvora	30 000
		1.3.2. Materiálno technické zabezpečenie zberného dvora	50 000
Cieľ č. 2 Ochrana vôd	**2.1. Zabezpečiť dostatočné množstvo pitnej vody**		
		2.1.1. Výstavba a rekonštrukcia vodovodnej siete	800 000
		2.1.2. Prehlbovanie existujúcich obecných studní	5 000
	2.2. Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov	2.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	2 000
		2.2.2. Spevnenie brehov potokov	400 000

		2.2.3. Revitalizácia vodného toku (úprava koryta, spevnenie brehov, prehĺbenie)	30 000
	2.3. Výstavba, rekonštrukcia dostavba ČOV	2.3.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	500
		2.3.2. Výstavba /rekonštrukcia / dostavba ČOV	200 000
Cieľ č. 3 Ochrana pôdy	**3.1. Realizácia protieróznych opatrení**	3.1.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	
		3.1.2. Realizácia protieróznych opatrení	

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet osadených nádob na separovaný zber v obci

- počet zlikvidovaných čiernych skládok odpadu

- vybudovanie zberného dvora

- dĺžka novovybudovanej vodovodnej siete a počet prehĺbených studní

- počet zrealizovaných protipovodňových opatrení

- úroveň spevnenia brehov potokov

- úroveň revitalizácie vodných tokov

- zrekonštruovaná a dobudovaná čistička odpadových vôd

- zrealizované protierózne opatrenia

4. IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

Implementačná časť PRO nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Obsahuje najmä východiská, popis organizačného zabezpečenia a popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta. Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností, a to z vlastných zdrojov a zo zdrojov domácich a zahraničných grantov, prípadne zo sponzorských príspevkov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Vypracovaním Programu rozvoja obce Fričovce plnia jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania. Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od začiatku do konca. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Obec má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja z vlastných zdrojov. Realizácie projektov vyprofilovali medzi pracovníkmi obce odborne zdatný projektový tím, postačujúci pre úspešné riadenie projektov v budúcnosti.

Realizácia Programu rozvoja obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva **prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta)**. **Najvyšším orgánom** obce je **obecné zastupiteľstvo**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie zastupiteľstva ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PRO zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. **Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia** PRO schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu, vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia PRO v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaviteľom je **starosta obce**. Vo vzťahu k realizácii PRO starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné). **Organizačne a administratívne zabezpečuje** veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom **obecný úrad**.

Adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program:

Obecný úrad Fričovce

Fričovce 34

082 37 Široké

Tel. číslo: 051 / 791 11 19

Email: starosta@obecfricovce.sk

Zodpovedná osoba: PhDr. Ján Mikula – starosta obce (tel. kontakt. 0911 744 119)

4.2 Monitoring

Zmyslom hodnotenia a monitorovania procesu je poskytnúť informácie o efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom sú hodnotiace a monitorovacie správy, praktické odporúčania v priebehu realizácie projektu. Pri monitorovaní je potrebné sledovať zmeny v smerovaní obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, nové požiadavky obyvateľov a cieľových skupín. Výstupné informácie získané monitoringom je nevyhnutné analyzovať, prehodnotiť aktuálnosť cieľov a opatrení.

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu , jeho strategických cieľov a opatrení bude termín do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Monitoring stratégie je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PHSR na život v obci. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Je potrebné zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe.

K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a úlohou vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

• každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PRO,

• každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie

• vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,

• vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PRO.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činnosti, projektov alebo etáp.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce

- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

4.2 Informovanosť a publicita

Program rozvoja obce bude po schválení obecným zastupiteľstvom zverejnený na web stránke obce www.malysaris.sk. Súčasťou zverejnenia je aj forma diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas). Program sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EU fondov.

Každoročne bude zverejnená aj Správa o monitoringu a hodnotení programu.
Rada rozvoja obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančné prostriedky, ktoré môže obec použiť na realizáciu projektových zámerov delíme na zdroje:

- **Verejné zdroje** – rozpočet obce. Investície z verejných zdrojov sa zameriavajú najmä na riešenie bežných akcií, akútnych a havarijných stavov

- **Súkromné zdroje** – investovanie súkromných finančných zdrojov, obvykle skvalitňujú služby pre návštevníkov obce a miestnych obyvateľov

- **Fondy Európskej únie** – v programovom období 2014 – 2020 čerpá Slovenská republika zdroje EÚ na základe dokumentu Partnerská dohoda SR na obdobie 2014 – 2020 v programovom období je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na naplňanie jej dvoch hlavných cieľov – Investovanie do rastu zamestnanosti a Európska územná spolupráca.

Partnerská dohoda určuje strategické priority, ktoré budú implementované cez šesť operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ : Výskum a inovácie, Integrovaná infraštruktúra, Ľudské zdroje, Kvalita životného prostredia, Efektívna verejná správa, Integrovaný ROP a samostatne riešené programy : Technická pomoc (TP), Rybné hospodárstvo (RH), Program rozvoja vidieka (PRV), Európska územná spolupráca (EÚS), Program INTERACT (PI).

5.1 Indikatívny finančný plán

Výšku finančných prostriedkov v PHSR uvádzame pri jednotlivých projektoch a oblastiach odhadom, nakoľko bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex ante určiť presnú sumu. Pri rozhodovaní o financovanie projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a prínos pre obec.

Tabuľka č. 19 - Celkový prehľad plánovaných investícií na roky 2015-2025

Prioritné oblasti	Celkový odhad za roky 2015-2025
Sociálne služby	2 326 200 eur
Cestovný ruch	605 000 eur
Infraštruktúra	1 858 900 eur

Životné prostredie	1 532 100 eur
Spolu	6 322 200 eur

Tabuľka č. 20 – Model viaczdrojového financovania plánovaných investícií

Oblasť	**Celkové náklady**	**EÚ**	**Štát**	**Obec**
Sociálne služby	2 326 200 eur	1 977 270 eur	232 260 eur	116 130 eur
Cestovný ruch	605 000 eur	514 250 eur	60 500 eur	30 250 eur
Infraštruktúra	1 858 900 eur	1 580 065 eur	185 890 eur	92 945 eur
Životné prostredie	1 532 100 eur	1 302 285 eur	153 210 eur	76 605 eur

ZÁVER

Program rozvoja obce (PRO) je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte 5 – 12 rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PRO obce presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PRO je natoľko dôležité a užitočné, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.